

Dušan Karpatsky

Krešimir Pintarić, Zoran Simić, Magdalena Vodopija, Zdenko Ljevak i Mario Bošnjak

Galerija Cvajner jedna od sajmskih pozornica

Kako smo se samo lijepo družili...

PİŠE **Zoran Simić**, pet godina glavni producent Sajma

Podsjećaju me: dvadeset je godina Sa(n)jam knjige u Istri, Pulskog sajma... Ti, Ferlin, Kina... trebate nešto napisati. Hoću. Danas neću o književnosti, kažem si. Hoću se sjetiti nekih malih tema, nekih dragih ljudi, suradnika, gostiju, prijatelja...bez kojih ovaj jubilej ne bi bio tako važan.

Veliki Boško Obradović

Boško Obradović. Često se, osobito posljednjih godina, sjetim velikog, dobrog, nemirnog, zaigranog, otkaćenog Boška. U mnogočemu bio je daleko ispred svoga vremena. Kada samo uzmete neke njegove pjesme od prije četrdeset i više godina, ne možete vjerovati kako je "vidio" sve ovo što (nam) se danas događa. Kakva kreativna snaga. Ideje koje su mu navirale samo tako. Projekti koji su se radali gotovo svakodneвно. Pula koje više nema. E, s Boškom je počela i priča o Pulskom sajmu knjiga... Boško, Magdalena, nekoliko prijatelja i Boškova Rozana koja je svojim osmijehom i šarmom sve držala na okupu.

Magdalena vulkanska energija

Sjećam se tog ljeta 2001. godine, susreta s Magdalenom, nekoliko razgovora u Castropoli, vulkanske Magdine energije kojoj nisu odolijevali i veći igrači od mene... i onda u studenom prvog ulaska Sajma knjige

u Istri u Dom hrvatskih branitelja. Bio je to 7. po redu Sajam i tada je, može se reći, nakon godina "lutanja" pošao u prvi razred "nove škole". Tada su mu, kako to i priliči prikačili nadimak: Sa(n)jam knjige u Istri. Te sam se godine "našao" s Magdom u ideji da Sajam preverimo u Festival! Ostao sam tu i duže od olimpijskog ciklusa, pet godina. Za poputbinu, ostao mi je kompliment nekih vodećih zagrebačkih izdavača, kojeg se i danas s ponosom sjećam: Simke, čega god se privatniš, nastane festival! Što ćeš više?! Ne pitaš ni za honorar.

Sjećam se debakla sa staffom te godine, ali i svih razgovora s brojnim suradnicama i suradnicima koje ću na Sajmu okupljati i s kojima ću surađivati narednih godina.

Često se, osobito posljednjih godina, sjetim velikog, dobrog, nemirnog, zaigranog, otkaćenog Boška. U mnogočemu bio je daleko ispred svoga vremena. E, s Boškom je počela i priča o Pulskom sajmu knjiga... Boško, Magdalena, nekoliko prijatelja i Boškova Rozana koja je svojim osmijehom i šarmom sve držala na okupu

na. Neka se muški ne ljute, ali mnoge od tih djevojaka (žena) postadoše (i ostadoše) kasnijih godina direktorice, kako na Sajmu, tako i izvan njega (ja se i toga, eto, sjećam).

Sjećam se i plaća nekih ključnih ljudi iz organizacije, i napuštanja posla, ali i prvog

krasnih druženja, prijateljstva, pa i ljubavi (o, da, bilo je toga, malo je reći...).

Prvi napad u novinama

Sjećam se pozivanja, animiranja, moljakanja prvih "festivalskih" gostiju, pa i prvog

napada baš u novinama "da što to mi u Puli pravimo nekakav glamour od književnosti..." (hehe). Kako se samo tada razljutio mirni i tihi "naš Čeh" Dušan Karpatsky.

Sjećam se borbe za prve sponzore: velike ljudine Danila i njegove ekipe iz Droge Portorož (Barcaffa), ekipe iz Holcima, istarskih rakijaša Stifanića i Petohleba, drage gospođe s rovinjskim Pelinkovcem, Zigantea s tartufima sa zelenilom iz SKINKA, Ede Istradoma; sjećam se susreta s velikim glazbeno-vinskim sanjarima Andyjem, Mihom i Dejanom, bez čijih će DEMI-AN vina sajam postati nezamisliv.

Sjećam se noći uz pjesme s Jasminom Imamovićem u

Vodnjanki, ludih Slovenaca iz Beletrine; velikih noćnih razgovora s Don Sbutegom, Bertijem Goldsteinom, profesorom Viskovićem; brojnih večera uz zarazni smijeh sa "senatorima" Sajma Vojom Šiljkom i Cobrom Balićem; nezaboravnih oproštaji kod Edija Gustafa u neprežaljnom Čuku; Damira iz Biske koja se nikad ponoviti neće; pulskih restoratora koji su nas prvi podržali (Sonja, Vošten, Dule, Severino, Romano, Karlo, Edi, Ljubo, Đina, Rača...); Lidije i Braneta iz (ah!) Foške, o kojoj još uvijek nemam snage pisati - tek da se prisjetimo Lidijinih jedinstvenih fritula koje je svakodneвно spremala za šašave podnevne programe Vojina Pašića.

Njemačke feministkinje marširaju

Sjećam se velikih pisaca Esterhazyja i priča o (madarskim) vinima, Orhana Pamuka, ne po Voji Šiljku, već po tome što je više od sat vremena kasnio na zakazani ručak, uživajući u šetnji pulskim Lungomareom; njemačkog kritičara Norberta Wehra kako na Brijunima minutama netremice promatra fotografiju na kojoj Willy Brandt pali cigaru Maršalu Titu... zbog čega će se godinama kasnije vraćati u Istru i praviti sjajne radio reportaže za Deutsche Welle... Sjećam se i velikih njemačkih feministkinja, od čijeg je autoriteta danima strahovala cijela direkcija, kao osokoljene istarskim rakijama kod Đine "marširaju" uz partizan-

Alen Mešković, autor romana "Ukulele jam" - predstavlja se u programu "Mlada Bosna" u egzilu

Odnos fikcije i faksije sličan teritorijalnom odnosu bosansko-hercegovačkih entiteta

Ideja se rodila u glavi moje urednice, kada je pročitala dio tek započetog rukopisa. Rekla je: "Ako ovo napišes do kraja, mi ćemo to objaviti." A kad je roman već bio napisan na danskom, bilo je prirodno da se objavi u Danskoj, u izdavačkoj kući koja mi je ranije objavila zbirku pjesama

Alen Mešković: Čini se da najbolje pišem na danskom, a najlakše na bosanskom

Alen Mešković (Derventa, 1977.) od 1992. do 1994. živio je u Hrvatskoj kao izbjeglica. U Danskoj objavjuje zbirku pjesama "Prvi povratak" (2009.) i roman "Ukulele Jam" (2011.) za koji između ostalog dobiva trogodišnju stipendiju Državnog fonda za umjetnost. "Ukulele Jam" preveden je na hrvatski i njemački jezik, a u pripremi su prijevodi na engleski, mađarski i slovenski. Živi u Kopenhagenu. Piše i prevodi.

Pisac koji će se predstaviti u programu "Mlada Bosna" u egzilu za vrijeme rata živio je u Banjolama, a tada je izlazio u pulski Uljanik.

- Kako se rodila ideja o izdavanju romana "Ukulele Jam" i kako ste se odlučili da ga objavite u Danskoj?

- Ideja se rodila u glavi moje urednice, kada je pročitala dio tek započetog rukopisa. Rekla je: "Ako ovo napišes do kraja, mi ćemo to objaviti." A kad je roman već bio napisan na danskom, bilo je prirodno da

se objavi u Danskoj, u izdavačkoj kući koja mi je ranije objavila zbirku pjesama.

- Kakav je bio odjek kod danske čitalačke publike, prilično udaljene od svrje problematike koja je ovdje opisana, i to ne samo u zemljopisnom smislu?

- Vrlo pozitivan. Uostalom, tko ne voli čitati o seksu, ratu i rock'n'rollu?

- Smeta li vam što vas uspoređuju sa Salingerom?

- Ne.

- Ovo nije samo roman o ratu, nego i o odrastanju. Kakvim ga Vi definirate?

- Debelim. Ima 352 stranice u originalnom danskom čak 394. Ipak, tvrde kritičari, čita se u jednom dahu. Kupite primjerak, molim vas, prije nego provjerite točnost te tvrdnje.

- Sam kraj knjige na neki način nagovještava i nastavak. Hoće li biti nastavka?

- Ako nastavim živjeti i pisati, možda i hoće. U svakom slučaju, iskreno se nadam i jednom i drugom.

- Koliko je u knjizi zastupljen autobiografski element?

- Za ovdje ne znam, prosudite sami. A u romanu nekih 51 ili 49 posto. Hoću reći da je odnos fikcije i faksije u romanu u postocima sličan teritorijalnom odnosu bosansko-hercegovačkih entiteta, s tim što se u romanu entiteti fiktivnog i autentičnog konstantno preklapaju, dok ovi bosanski to čine jedino u Distriktu Brčko.

- Kojim jezikom najbolje (i najlakše) pišete?

- Čini se da najbolje pišem na danskom, a najlakše na bosanskom. Bar što se poezije i proze tiče.

- Što trenutno pripremate?

- Odgovore na Vaša pitanja - i sebe za San(j)am knjige.

V. BEGIĆ

Strip izvučen na svjetlo reflektora

Da mi je netko prije deset godina rekao da ću se ovoliko veseliti tome što će ove godine pulski Sajam knjige biti u znaku stripa, ne bih mu vjerovao. Ne pominjem se ovim, ali reći ću: bila sam među onima koji elitistički s visoka gledaju na strip, ne računajući ga u "pravu umjetnost" i vide samo podbačaje u pokušajima da se dobar čitaj spoj s dobrom pričom. Danas mislim drugačije.

Uskoro će doći vrijeme za rekapitulaciju tekuće kulturne godine. Književna produkcija u proteklih jedanaest mjeseci bila je podosta anemična, nije se pojavilo značajnije djelo koje može konkurirati za mjesto u kanonu. Ali u području stripa dobili smo veličanstveno djelo: grafičku novelu "Zemlja otaca" koja će biti predstavljena baš u Puli. S razlogom: to je knjiga godine. U njoj je Nina Bunjevac, kaže da uspješan spoj moćnog stripa i moćne priče nije rijedak.

Strip je u svojoj formi spoj riječi i slike te obogaćuje i jedno i drugo.

U Laubi je prekinuto predstavljati još jedan bitan strip - "Parisian Nightmares" Stipana Tadića koji je, kao i Nina Bunjevac, diplomirao slikarstvo na Akademiji. No, još je zanimljivije to što su u devetu umjetnost uspjeli ugraditi bolju književnost i moćnije pripovijedanje nego bilo koje prozno djelo objavljeno ove godine. Zato je plima stripa u Puli dobro tempirana: nakon što je strip dobio priznanja likovnog mišlja izlaganjem u galerijama, sad je prigrljen i od književne scene i s margine izvučen na svjetlo reflektora. S pravom!

Maja HRGOVIĆ